

„Kako bi ne! saj sem ko mal fantič hodil z očetom duplje gledat, skoz katero se pride do Matjaševe palače, al“ — tukaj se začne možek jokati — „drago smo mogli plačati radovednost svojo. Zgubil sem tam mater in bratiča dva, le jaz in oče sva bila srečno smerti ušla“.

Kmalu se spomnim starega leta 1823, na katerega dan je ptuj berač v hiši mojih starišev to nesrečo pripovedoval. Vprašam moža: ali vé za svojega očeta? „Nič ne vém. Ubožili smo popolnoma, in oče so prišli za beraško palico, mene pa so vzeli usmiljeni ujec k sebi, kateri so pozneje se tukaj naselili. Pri njih sem živel do njihove smerti; sedaj pa me njihov sin redi“. Ko jaz sedaj možku povem, kje in kako so njegov oče umerli, se starec ni mogel več na nogah zderžati. Po nekterih potolaživnih besedah se spet okrepča, in ko potem možeka seboj v kerčmo vzamem, sva očetovo kolednico zapela.

Jaz pa ganjen od vseh teh čudnih povest spremenim tretjo in četrto verstico drugega odstavka, in zagromimo gosti vsi:

Oj kole — kole — koledo
Lepo leto mlado!
Da bi ti prinašalo
Slovenem božjo gnado,
Oj kole — kole — koledo! —

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tersta. Duhovno zakonsko sodnijo za škofijo Terzaško-Koperško so svetli škof takole sestavili: za predsednika je izvoljen gosp. stolni prošt M. Verne, za namestnika njegovega gosp. kanonik J. D'Andri, za svetovavce: gospodje kanoniki dr. Schneider, dr. Dobrilla, J. Kovačič in pa M. Fleischer, za namestnika: gosp. A. Scapin; tajnik je gosp. M. Križman, zagovornik zakona pa advokat dr. P. Kandler.

Iz Doberle vasi na Koroškem 2. jan. * — Z veseljem beremo v „Novicah“ mnogokrat, kako si pobožni in za božjo čast vneti farani na Krajskem in Štajarskem nove in večje zvonove omišlujejo. Dovolite tedaj tudi nam majhen prostorček v našem listu, da bodo braveci zvedili, da tudi pri nas v Doberle Vasi smo tako radost doživeli. Na krepko besedo preč. našega prošta in tehanta gosp. Jan. Ilgovca in pa po marljivem prizadevanji mnogospoštovanega domoljuba gosp. Tom. Puherja, oskerbnika tukajšnjega benediktinskega samostana, so zložili farani za dva zvonova potrebni znesek, da smo imeli veselje v nedeljo 30. nov. l. l. slišati pervikrat novo, lepo ubrano zvonjenje. Z veliko slovesnostjo sta bila krasno okinčana zvonova posvečena in z ravno tako svečanostjo je bila obhajana prva Božja služba, h kateri sta mogočna novaka (katerih večji tehta 28 centov in 50 funtov, manjši pa 14 centov in 35 funtov) klicala pobožno ljudstvo iz podjunske doline, in katero so obhajali preč. gospod prošt; razložili pa so s serčno in krepko besedo fajmošter Škocjanski gosp. And. Alijančič pomen zvonov itd. Veljata pa oba zvonova blizo 3500 gold., kateri so do petega dela že zloženi. Ulil je zvonova naš celovski zvonar gosp. Vincenci Gollner in se pri tem delu tako lepo skazal, da po vsi pravici se more v versto umetnikov šteti. Po opravljeni slovesnosti cerkveni se je vsa družba — duhovšina in druga gospôda — podala v hišo okrajnega zdravnika gosp. Sim. Samica, ki je bil boter velikemu zvonu, njegova gospá pa boterca; tu je bilo tako dobro kosilice pripravljeno, da vse je bilo židane volje do noči.

Iz Verhpolja pri Moravčah 2. jan. Naj Vam povem kaj malega od lanske letine pri nas, ktera je bila precej boljša kakor pretečenih 6 let, ko ste nam toča in pa slana veliko škodo delale. Sterneno žito se je obneslo precej dobro; pšenica je bila čvrsta in debela, le semtertje je bila jako sentiva. Sená in otave je bilo sicer malo, pa ste bile dobre, ker smo ju v lepem domu spravili. Detelje je bilo srednje mero pa je bila tudi dobra. Turšice pri nas čedalje več sejejo, pa letos je bila le srednje dobra.

Krompirja je bilo več kot predlanskem in tudi nič ne gnije. Oves in lan sta majhna ostala zavaljo suše. Zelje je bilo slabo, ker so ga gosence zelo objedale. Korenje je srednje; tudi debelega smo letos poskusili, pa ni nič boljše od navadnega; ne dopada nam pa tudi zato ne, ker je predolgo in se težko čisto iz zemlje poruje. Repe je bilo veliko, ajde pa manj, ker jo je po dolinah slana zelo posmodila. Sadja ni bilo nič, ker je toča v letu 1853 drevje tako oklestila, da od tačas ni še nič rodilo. — Še nekaj; tukaj na Verhpolji v cerkvi sv. Petra in Pavla nam je Anton Zajic iz Nove Oselce nad Loko veliki oltar tako lepo ponovil in nekoliko novega prinaredil, da ga ne le priprosti kmetje, temuč tudi možje, kateri umejo umetne dela ceniti, enoglasno hvalijo. Toraj si v dolžnost štejem, omenjenega mojstra tukaj očitno pohvaliti in ga vsem, kateri kaj takega dela potrebujejo, z dobro vestjo priporočiti.

Janez Gaberšek, ključar in župan.

Iz Ljubljane. Če človek več časnikov prebira, stakne med mnogimi pametnimi in podučnimi rečmi tudi pogostoma takošne neumnosti, da bi lahko počil od smeha. Tako se nam je godilo včeraj, ko smo v roko dobili nemški časnik „Illustrierte Zeitung“ in brali neki dopis iz Ljubljane in potopis iz Dunaja v Terst. „Da bi ga medved nabasal!“ smo si mislili, kdor je to pisal, — in da sicer hvale vredni časnik more kaj takega vzeti v svoj list!! Za predpustnico je tako berilo ravno prav pripravno, — zato naj povemo častitim bravcem, kaj kvasi neznani pisatelj v popisu Ljubljane in drugih krajev. Pravdnikom: odkod ime „Ljubljana“ in „Ljubljanica“? podá pisatelj, ki se „našega“ imenuje, najprej čisto novo ime in speljavo; „Ljubljanico“ (Laibachfluss) imenuje „Lublau“ in raskasnuje to besedo z dostavljenim priimkom „Blaubach“; zemljioslovcem pa daje nadalje vediti, da naša Ljubljanica, njegova „Lublau“, pridere s planin!! in da pozimi skor nikoli ne zmerzne. Morebiti naši braveci ne verjamejo, da je mogoče, kaj takega iz Ljubljane pisati; naj berejo tedaj sami pisavcove modre besede: „Unsere fünffach überbrückte (kako zvesto natanko!) Lublau — Blaubach — die reissend von den Alpen herabströmt, friert im Winter fast niemals zu“. — Berž potem pa, ko je pisatelj Ljubljanico povikšal v planinsko derečo reko, nas Ljubljančane potisne v babilonski turn, ker pravi, da se v Ljubljani nahaja taka zmeda jezikov, kakor malokje drugod, ker v našem ozidji (pisatelj govori zmiraj per „naše“) se govori slovensko, nemško, laško, francozsko in gerško, da vse prek letí. Kdor ne verjame, naj spet bere lastne besede pisateljeve: „Ein Sprachengewirr von seltener Art herrscht in unsern (vidite, da je vès našinec!) Mauern von windischen, deutschen, italienischen, französischen und griechischen Tönen“ itd. Glejte, kako nam je Bog po besedah tega pisatelja jezik zmedel! Ko bi bil še turškega pristavil (ni čuda, da ga ni, ker so Turki nekdanj prihruli na Krajsko), bi unanji lahko mislili, da je Ljubljana carigradski bazar. — Tudi Marburg je v omenjenem potopisu malo milosti našel, še manj pa Celje; pisatelj sicer sam pravi, da ne vé prav, ali se je popolnoma zavedel ali ne (im „Halbschlummer“), ko se je memo Celja peljal, vendar so ga napihnjene lične kosti in nizko čelo hotle opominjati na slovenski rod (!!) in mesto z vso okolico se mu je zdelo, kakor da bi manjkalo tukaj pridnih rok nemških naselnicov (!!) Pa nikar možicelnu teh neslanost preveč ne zamerimo; saj sam pravi, da je bil v „Halbschlummer“ od dobrega lutomerškega vina, ki mu ga je natakarca v graški postaji napivala! — Posavska dolina, ali, kakor ji on pravi, „Sauthal“, mu je tako malo všeč bila, da je učeni mož prav po starih geografijah iz „Savethal“ naredil „Sauthal“. — Oj, kako pa še le „pustoto na Krasu“ miluje! Le pogreševal je to, da „ne enega njegovih napol divjih stanovnikov — kamnje metavnih Čičev — ni vidil!!“ „ohne auch nur einen seiner halbwilden (!) Bewohner — der steinschleudernden (?) Tschitschen — zu Gesicht zu bekommen“. —

V popisu Tersta je možek spet razodeval svojo veliko narodopisno učenost, ker pravi, da v okolici teržaški prebivajo „Slavonci, kateri kmeta te okolice namestujejo“ („Slawonier, die hier den Bauer der Umgegend vertreten“)!!

Odkar smo pred nekimi leti Ellrichov potopis brali, nismo pozneje več zadeli na take burke, kakor smo jih brali včeraj v „Ill. Zeit.“ Kakor je takrat Ellrich ajdino polje vidil in cvetečo ajdo za plevel (Unkraut) imel in za tega voljo nemarnost Krajncov grajal, tako je ta novi popotnik pogreševal v celjski okolici pridnosti tujih naselnikov!! Ako bi bili taki, kakor so ti, ki imajo ajdo za plevel, bi res pač pomagali našemu kmetijstvu na noge, da bilo — joj! — Sklenemo pa te verstice z iskreno prošnjo do Boga, naj nas milo varuje več takih modrih „touristov!“

Novičar iz mnogih krajev.

V saboto, kakor je novičar že povedal, sta presv. Cesar in Cesarica res ob desetih dopoldne po železnici odrihnila iz Benetk proti Padovi, kjer sta že pred enajstimi bila. Očitno je bilo tudi tu, da povsod razodevana milost in priljudnost Jima gladi pot na daljnem potovanju po Laškem; bila sta tudi, kakor nam ondotni časniki popisujejo, slovesno in z živim veseljem sprejeta; v nedeljo sta ostala tukaj. V ponedeljek sta zapustila Padovo in dopoldne ob enajstih sta bila že v Vičenci; tudi tu enako vesel in slovesen sprejem, čeravno je močno deževalo. Še sjajniše priprave za sprejem Nju Veličanstev pa se delajo v Milani; pa tudi Cesar hočejo v hodo v poglavno lombarsko mesto posebno praznično ohhajati, ker nek trije ministri grof Buol, baron Bach in baron Bruk so poklicani za spremstvo takrat na Laško, in Svoje bivanje v tem mestu hočejo nek zaznamovati še s posebnimi milostmi. — Vojskno nebó se čedalje bolj zvedruje; pravda rusovsko-turška je popolnoma pri kraji, in švajcarsko-pruska se bliža mirni spravi. Od obeh piše vladni časnik „Oest. Corr.“ sledeče: „Težave, ki so overale izgotavljanje pariške pogodbe, so odpravljene. 31. dan dec. so pooblasteni ministri dotičnih vlad dogнали pravdo; protokol mirne sprave je podpisan. Vsled tega spada Bolgrad in Tobak z vsim okoliščem, ki ga je Rusija odstopila, k Moldavi; Kačji otoki in pa podonavski Delta stopijo naravnost pod oblast Sultanovo. Rusija pa dobí za to zemljo med zgornjim Yalpukom in tisto čerto, ktera — navpik potegnjena od Saratzike proti Kongas-u — obsega 330 štirj. rusovskih verst ali 7 nemških štirj. milj z blizo 6500 dušami. Zadnji čas do 30. marca t. l. se bojo izročili odstopljeni ti kraji, in ob enem bojo angleške bojne ladje zapustile černo morje, avstrijska armada pa Moldavo in Valahijo. Kakor je diplomacija poravnala vse te overe, tako — pravi omenjeni časnik — kažejo sedaj važne znamenja, da se bo tudi po ti poti dosegla mirna sprava med prusko in švajcarsko vlado zastran Neuenburga“. — Strašna prigodba se je zgodila 3. dan t. m. v Parizu, od ktere sedaj vès svet govori. Vladni časnik „Moniteur“ piše o nji sledeče: „Grozno hudodelstvo se je danes zgodilo v cerkvi sv. Štefana na Gori na sv. Genoveve dan zvečer ob 6. uri; po procesii in ravno takrat, ko je veliki škof pariški prečastiti gosp. Sibour se v sakristijo vernil, ga je neki duhoven, Vergèr po imenu, z bodalcem in s klicom „preč z boginjami“ prebodel, da se je hipoma zgrudil in ne več pregovoril kakor „oj, nesrečni človek!“ Terdega serca s kervavim nožem je pri umerjočim starčku stal hudodelnik, kterega bi bili pričujoči na kose raztergali, ako bi se jim ne bilo branilo. Hudodelnik je 32 let star duhovnik, kteremu pa je bilo zavolj slabega obnašanja že enkrat in tudi sedaj prepovedano, službo božjo opravljati. Na vprašanje: „Kaj je menil s svojim klicom: „preč z boginjami!“ je odgovoril: „ker ne verujem na neomadeževano početje Marije, kakor sem že večkrat pridigoval; sedaj pa sem v djanji protestiral“. Na vprašanje: „zakaj je tako grozno hudodelstvo doprinesel?“ je

odgovoril: „Zato, ker sem bil v prepoved djan, in ker se mi je reklo, da bom tabart v prepovedi ostal“. Hudodelnik je porotni sodbi izročen; cerkev pa, ktera je bila oskrunjena po umoru, so berž zaperli, ko so gosp. škofa prenesli, in je ne bojo pred odperli, dokler ne bo vnovič blagoslovljena. — V Ogleji so našli blizo nekdanje stolne cerkve kerstni kamen iz starodavnih časov srednjega časa, ko so še keršence v blagoslovljeno vodo pomakali; na 6 voglov napravljena kamnitna keršenica je še popolnoma dobro ohranjena; društvo za ohranjenje starin jo bo varno spravilo.

Predpustna.

Zdaj pust je v deželi!
Kdor misli snubiti,
Po volji in želji
Nevesto dobiti,
Naj dobro prevdari,
Prem stopi čez prag,
Prem zveže in spari
Zakonski ga trak.

Mars'kteri si stavi
Svoj grad nad oblake;
Ko v njega se spravi
Pa vidi napake,
In križi, nadloge
Molé si roké —
So binkosti dolge,
Pa ure grenké.

Češ mirno življenje
In leta vesele,
Poslušaj svarjenje,
Glej znamenja te-le:
Kjer vedno med starši
Razsaja prepír,
To naj te prestraši —
Od tod gre nemir.

Kjer mati je troša,
So hčerke potrate;
Pod streho bo toča
Priatelj! šla na-te;
In ko bi dež'valo
Karkoli želiš,
Ne bo pomagalo,
Če tako dobiš.

Je mati tožljiva,
Nesnažna, nevedna,
Bo hči tudi biba,
Zabita, neredna.
Ti boš Napoljonu
Pri Moskvi enak,
V nesrečnem zakonu
Kesal se bedak.

Kjer mati očeta
Le malo spoštuje,
Hči strupa navzeta
Moža zaničuje;
Pri taki boš pičen
Na zdravo sercé,
Do smerti terpinčen
Pretakal solzé.

Če pred se zlo glešta,
Se bo opustila;
Ki staršem ni zvesta
Za nos te vodila;
Pri taki pošasti
Mož gloje kosti,
Vsa živa je strasti
In pasje vestí.

Katera veliko
Si fante prebira,
Pokadi sladivko,
Naj sama se zvira!
Da! taki nevgnani
Do smerti gré ploh,
V zakonu nakani
Veliko nadlog.

Kdor druž'ga ne gleda,
Ko pedanj obraza,
Mu rado preseda
Do zadnjega časa.
Pa tudi po doti
Ne prašaj samó!
Mars'kteri se zmoti
O tem nad ženó.

Pobožnost, zvestoba
Ste čednosti perve,
Do hladnega groba
Zlajšujete dneve.
Ste stebra zakona,
Le smert ju zmaje;
Kjer padeta ona
Popred, je gorje!

Ni vse kar se sveti
Srebró in zlatnina,
Bahavni obeti
So berž iz spomina;
In blaga krivične
Se koj razdrobé,
Še žulje pravične
Pri tem pogubé.

Se dečva na domu
Za nič ni zmenila,
Bo tudi v zakonu
V nemar vse pustila;
Skerbi, da bo znala,
Kar tirja tvoj stan,
Ko mravlja ravnala,
Če ne, boš goljfan!

Če to, kar nikoli
Ne bode rabila,
Se v kuhinski šoli
Je reva učila.
Še pridne prežganke
Pri možu ne zná,
Ko ilovco žgance
Nevžitne strohnjá.

Dolenka Dolencu
Nar bolje postreže,
Gorenka Gorencu
Se k sercu prileže;
Zato naj Dolenci
Dolenke jemljó,
Gorenke Gorenci,
Da prav bo prišlo.

Slovenke so zdrave,
So zale, rudeče
Ko 'z gorske višave
Cvetlice cveteče;
Bohinske dekleta
Pa nar dalj slové,
Ker s kravo teleta
Verh dote dobé!

Scer letos ni treba
Ko vlani hiteti;
Nekteri se vé da
Pa mor'jo začeti;
Mečkavci mečkajo
Do zadnjega dné,
Pa tudi imajo,
Iz slame žené!

V. Kurnik v Terziču.